

Skrajne ubóstwo w Polsce rośnie, a rząd przekonuje o skutecznej walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

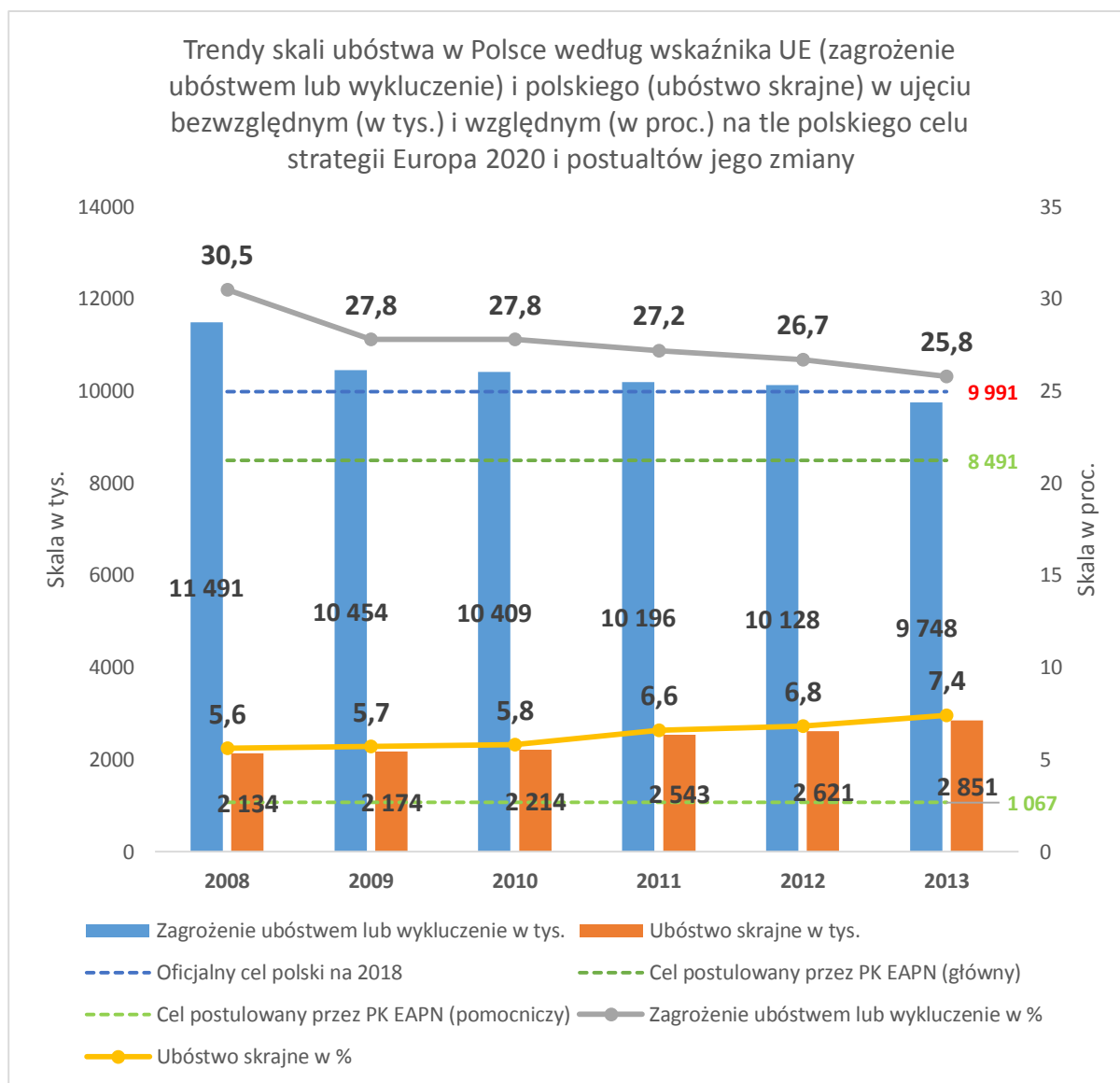
Polska realizuje Strategię UE Europa 2020 na lata 2010-2020. Wśród pięciu celów tej strategii jest zmniejszenie ubóstwa. W całej UE liczba osób żyjących w biedzie ma się zmniejszyć o 20 mln w latach 2008-2018 (przesunięcie ze względu na opóźnienie publikacyjne danych z badań). Rząd postanowił w 2011 r., że w Polsce będzie to o 1,5 mln osób ubogich mniej. Nie był to cel ambitny, o ile UE postanowiła ograniczyć ubóstwo o 17 proc., Polska tylko o 13 proc. (z 11,5 mln w 2008 r.). Jeszcze przed rozpoczęciem realizacji strategii wystąpiła większość redukcji liczby osób żyjących w ubóstwie. W latach 2008-2010 było to już mniej o 9 proc. z zaplanowanych 13 (czyli mniej o 1,3 mln). W dwa lata po rozpoczęciu realizacji strategii, cel wyznaczony na rok 2018 został już przekroczony o 200 tys. (od 2008 łącznie mniej o 1,7 mln, zmniejszenie o 15%). Nie mamy być z czego dumni - cel był mało ambitny i nie został osiągnięty dzięki strategii.

Rozumienie ubóstwa przyjęte dla celów Strategii Europa 2020 i skopiowane bez zmian w Polsce (mieliśmy w tym względzie wybór, np. Niemcy wybrały ograniczenie bezrobocia długoterminowego) nie uwzględnia dobrze znanego w Polsce ubóstwa skrajnego szacowanego według granicy minimum egzystencji. Jest to wskaźnik alarmowy, gdyż życie na poziomie niższym niż minimum egzystencji jest szkodliwe dla zdrowia i rozwoju, w szczególności dzieci. Gdy spojrzymy na dynamikę tak rozumianego ubóstwa ono nie tylko nie zmniejszyło się, ale zwiększyło w latach 2008-2013 aż o 34 proc. (z 2,1 mln do 2,9 mln). Jak to możliwe, że ubóstwo rozumiane na sposób unijny spada, a na sposób polski – rośnie? Tracimy zaufanie do unijnego rozumienia ubóstwa¹.

Organizacje pozarządowe walczące z ubóstwem, widząc taki rozwój sytuacji, apelowały do rządu już od początku 2013 r., aby przyjął ambitniejszy cel (3 mln) w przypadku ubóstwa w rozumieniu UE i dodał też nowy cel: ograniczenie ubóstwa skrajnego do 2020 r. o połowę. Mimo naszych starań rząd w sierpniu 2014 r. postanowił, że cel pozostanie na poziomie 1,5 mln (decyzja zapadła przy okazji uchwalenia Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu). Obecnie trwają prace nad czwartą aktualizacją Krajowego Programu Reform. Jest to program przedstawiający, jak Polska realizuje strategię Europa 2020. Aktualizacja ta jest szczególnie ważna, dlatego że odbywa się w połowie okresu realizacji strategii. Znamy na razie tylko projekt (rząd ma go przyjąć do końca kwietnia razem z Programem Konwergencji dotyczącym finansów publicznych), ale nadal pozostawiono w nim cel w zakresie ubóstwa bez zmian.

¹ Jest to konglomerat trzech wskaźników: ubóstwa relatywnego według granicy 60% mediany dochodów, pogłębionej deprivacji materialnej (niezaspokojone co najmniej 4 z 9 potrzeb) oraz bardzo niska intensywność pracy w gospodarstwie domowym (mniej niż 20% maksymalnego czasu pracy osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwie w roku).

MPiPS w swoich przekazach medialnych podkreśla, że mamy wielkie osiągnięcia w zakresie ograniczania ubóstwa. Czy rzeczywiście tak jest? EAPN Polska ma co do tego duże wątpliwości.

Opracowanie: PK EAPN

Wyjaśnienie docelowych wartości wskaźników na wykresie:

Cel przyjęty przez rząd i nadal podtrzymywany: 11 491 tys. – 1 500 tys. = 9 991 tys.

Propozycja modyfikacji celu zgłoszona przez PK EAPN: 11 491 tys. – 3 000 tys. = 8 491 tys.

Propozycja celu dodatkowego, ograniczenie ubóstwa skrajnego o połowę: 2 134 tys. * 0,5 = 1 067 tys.

POLSKI KOMITET EUROPEJSKIEJ SIECI PRZECIW UBÓSTWU (EAPN POLSKA)

EAPN jest największą europejską siecią krajowych, regionalnych i lokalnych organizacji działających na rzecz walki z ubóstwem. W Polsce obecny od 2007 roku, zrzesza 29 organizacji. EAPN Polska działa przy Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS. Celem Komitetu jest m.in. monitorowanie i recenzowanie aktywności państwa w sferze walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz współkształtowanie polityki społecznej w tym zakresie, na poziomie ogólnopolskim oraz europejskim.